

Preventie- en handhavingsplan alcohol en drugs 2024-2027 Gemeenten Duiven en Westervoort

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Met dit Preventie- en handhavingsplan geeft de gemeente invulling aan een belangrijke wettelijke taak (artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet (voorheen de Drank- en Horecawet). Het belangrijkste doel van de wet is het voorkomen van gezondheidsschade door alcohol en het terugdringen van verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik. In dit Preventie- en handhavingsplan wordt beleid en maatregelen vastgelegd met betrekking tot de preventie van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. Ook wordt de handhaving van de wet geïntegreerd. De wet stelt dat in het plan acties moeten worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen.

1.2 Scope van dit plan

Dit plan richt zich voornamelijk op jongeren. Uit landelijke studies blijkt ook dat een meerderheid van de ouderen (55+) regelmatig tot veel alcohol drinkt. Maar deze doelgroep valt niet onder de scope van dit plan. De zorg hiervoor komt terug in het 'Integraal Zorgakkoord' (IZA) en het 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA). Deze plannen kennen geen specifieke focus op de 55+ inwoners, maar zij vallen wel onder een aantal generiekere doelstellingen. Een gevolg van het GALA is dat gemeenten de opdracht hebben om een netwerksamenwerking voor vroegsignalering van alcoholproblematiek op te zetten met in ieder geval de GGD en de verslavingszorg. De gemeente draagt zorg voor een plan van aanpak, projectleider en het aanvoeren van monitoringsactiviteiten. Jongeren, zwangere vrouwen en ouderen zouden hierbij extra focus kunnen krijgen als doelgroepen. De uitwerking van het GALA ligt nu bij de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Op het gebied van gezondheid en middelengebruik hebben we als gemeente al het Lokaal Preventieakkoord. Daar komen het IZA en GALA bij. In deze (landelijke) plannen is aandacht voor gezondheid bij zowel jongeren als ouderen. Vanwege deze andere plannen en omdat de Alcoholwet aangeeft dat het preventiedeel van het Preventie- en Handhavingsplan met name over jongeren moet gaan, gaat het in dit plan vooral over deze doelgroep.

1.3 Terugblik Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018

In 2014 werd in de toenmalige Drank en Horecawet opgenomen dat gemeenten elke vier jaar een preventie en handhavingsplan alcohol moeten vaststellen. In dat jaar is in Liemersverband het eerste plan opgesteld en door de betreffende gemeenteraden vastgesteld. Na de eerste planperiode is het er niet van gekomen een nieuw plan op te stellen. In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2020-2022 was het opstellen van een nieuw plan als actiepunt opgenomen, maar door corona is dat uitgesteld. In het IVP 2023-2026 is het opnieuw als actiepunt opgenomen. In het IVP is opgenomen dat we het onderwerp 'drugs' aan het plan willen toevoegen, omdat de indruk bestaat dat het drugsgebruik onder jongeren hoog is.

De conclusie aan de hand van de recente cijfers is dat de gestelde doelen uit het vorige plan zijn behaald. Het aantal jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken is inmiddels ruim onder het toen gestelde doel gedaald, het aantal jongeren dat de 4 weken voorafgaand aan de meting heeft gedronken is gedaald, het aantal "binge drinkers" (veel drinken tijdens een gelegenheid) is gedaald en ook het aantal ouders dat het alcoholgebruik van hun kind goed vindt, is gedaald. Alleen over het doel over het naleefgedrag van ondernemers zijn geen gegevens beschikbaar. In "bijlage 1: Resultaten vorig plan" is een uitgebreide terugblik met cijfers opgenomen.

1.4 Opbouw plan

Dit plan is grotendeels opgebouwd aan de hand van de verplichte onderdelen volgens artikel 43a van de Alcoholwet. In hoofdstuk twee wordt de doelstelling van het plan beschreven. Vervolgens wordt er in hoofdstuk drie in beeld gebracht waar we op dit moment staan. In hoofdstuk vier wordt de huidige regelgeving beschreven. In hoofdstuk vijf worden de negatieve effecten van alcohol- en drugsgebruik beschreven. In hoofdstuk zes komt het onderdeel 'preventie' aan de orde en in hoofdstuk zeven het onderdeel 'handhaving'. In hoofdstuk acht worden de actiepunten op een rijtje gezet.

2. Doelstelling

Het doel van het vernieuwde Preventie- en handavingsplan alcohol en drugs is dat jongeren zo gezond en veilig mogelijk opgroeien, zodat ze zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Daarbij wordt er concreet uitvoering gegeven aan de preventie en handhaving van de huidige wet- en regelgeving. Daarbij willen wij met dit plan ook een bijdrage leveren aan het Nationaal Preventieakkoord van de Rijksoverheid.

2.1 Nationaal Preventieakkoord

In het Nationaal Preventieakkoord staan een aantal doelen over alcoholgebruik waar dit plan op aansluit. De Rijksoverheid wil de volgende doelen halen voor het jaar 2040:

- Een daling van het aantal jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken van 45% naar 25%. Het streven is om uiteindelijk tot 0% alcoholgebruik te komen onder de 18 jaar.
- Een daling van het overmatig alcoholgebruik van 8,8% naar 5%.
- 80% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder kent de belangrijke (gezondheids)effecten van alcoholgebruik.
- 100% naleving van de leeftijdsgrens vanaf 2030. Momenteel is dat 39,4%.

Dit preventie- en handavingsplan is met name gericht op jongeren onder de 18 jaar. Alcohol- en drugsgebruik zijn om verschillende redenen bijzonder riskant voor jongeren. Het kan bijvoorbeeld de hersenontwikkeling verstoren en het risico op verslaving neemt toe naarmate jongeren eerder beginnen met drinken of gebruiken. Bovendien blijkt dat zodra jongeren beginnen met drinken of gebruiken, zij vaak grote hoeveelheden alcohol of drugs blijven drinken of gebruiken. Ook is het van belang om bewustwording te creëren onder de jongeren over de gevaren die alcohol- en drugsgebruik met zich mee brengen. Naast jongeren is het belangrijk om, de ouders, commerciële horecabedrijven en paracommerciële instellingen (verenigingen en stichtingen die horeca-activiteiten uitvoeren die los staan van hun hoofddoelstelling) goed te informeren over de gevolgen van alcohol- en drugsgebruik.

2.2 Integraal Veiligheidsplan

In ons Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 is opgenomen dat wij dit preventie- en handavingsplan willen opstellen, omdat het gebruik van alcohol en drugs gepaard kan gaan met agressie, vechtpartijen, vernielingen, overlast, etc. Door hier preventief op in te zetten dragen wij met dit plan ook bij aan een doel in ons IVP 2023-2026, namelijk: Het doel om kwetsbare personen, waaronder jeugdigen, niet af te laten glijden naar risico- of overlastgevend gedrag. Tevens wordt hiermee het algemeen veiligheidsgevoel van onze inwoners positief beïnvloed. De resultaten van veiligheidsenquête die is gehouden ten behoeve van het IVP laten zien dat 21,5% (Duiven) en 16,5% (Westervoort) van de ondervraagden graag aandacht wil voor overlast in relatie tot alcohol- en drugsgebruik.

3. Huidige gebruik van alcohol en drugs

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie beschreven in het gebruik van alcohol en drugs aan de hand van cijfers. Zoals eerder aangegeven hebben gemeenten de bevoegdheid gekregen om op de Alcoholwet te handhaven. Eén van de doelstellingen van de wet is het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren. Dit gebeurt niet alleen door handhaving, maar ook door preventie. Het is dus de taak van de gemeente om hier uitvoering aan te geven.

3.1 De Gezondheidsmonitor

De gezondheidsmonitors bestaan uit de Gezondheidsmonitor voor volwassenen en ouderen en de Gezondheidsmonitor voor jongeren. Beide monitoren worden elke 4 jaar georganiseerd. De Gezondheidsmonitor voor jongeren is een samenwerking tussen de GGD (aangesloten bij de Nederlandse GGD GHOR) en het RIVM. De Gezondheidsmonitor wordt in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de gemeente uitgevoerd.

De eerste gezondheidsmonitor jeugd komt uit 2015. De resultaten van deze monitor zijn niet meegenomen in het Preventie- en Handavingsplan Alcohol 2014-2018. De uitslag van dit onderzoek was nog niet bekend tijdens het maken van dat plan. De volgende Gezondheidsmonitor Jeugd werd vier jaar later in 2019 gepubliceerd. Vervolgens is in 2021 de volgende Gezondheidsmonitor jeugd uitgevoerd. Dit was tijdens de coronapandemie. Men wilde op dat moment weten hoe het was gesteld met de jongeren in Nederland, omdat het idee rees dat het slechter ging met de gezondheid. Dit onderzoek is dus eerder uitgevoerd dan gepland. Dit onderzoek heet daarom ook de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021.

In de periode van 18 september tot en met 13 oktober 2023 is de nieuwe vragenlijst voor de Gezondheidsmonitor Jeugd ingevuld. Deze lijst wordt ingevuld door leerlingen uit de leerjaren 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. De nieuwste Jeugdmonitor kan niet worden meegenomen in dit preventie- en handavingsplan. Dat komt doordat de uitslagen pas eind 2024 worden gepubliceerd.

3.1.1 Cijfers alcoholgebruik

Landelijk

Landelijk wordt er gekeken naar de Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 (vanaf nu GJ 2019) en de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 (vanaf nu CGJ 2021). Dan is te zien dat 'alcohol (ooit) heel glas of meer gedronken' en 'alcohol (ooit) slokjes of heel glas gedronken' met nog geen 1% is gedaald. Als je de CGJ 2021 vergelijkt met de Gezondheidsmonitor Jeugd 2015 (vanaf nu GJ 2015) dan is te zien dat het alcoholgebruik onder jongeren met bijna 4% is afgenomen. Over de gehele periode is dus een lichte daling te zien.

- Op de vraag of tijdens de afgelopen 4 weken een of meer glazen alcohol is gedronken, is het antwoord met bijna 3% gestegen (van 26% naar 29%) als gekeken wordt naar de GJ 2015 en CGJ 2021.
- Op de vraag of jeugdigen 5 of meer drankjes bij één gelegenheid hebben gedronken in de afgelopen 4 weken, zien wij tussen 2015 en 2019 een daling van bijna 4% (van 22% naar 18%). Er is echter een stijging van 1,5% als wordt gekeken naar 2019 en 2021 (van 18% naar 19,5%).
- Over de gehele periode tussen 2015 en 2021 is een daling te zien in het alcoholgebruik onder jongeren. De daling is echter minimaal en niet als een stevige ontwikkeling te benoemen. Zie figuur 5 voor de cijfers.

Figuur 5: Landelijk alcoholgebruik onder jongeren

Gelderland-Midden

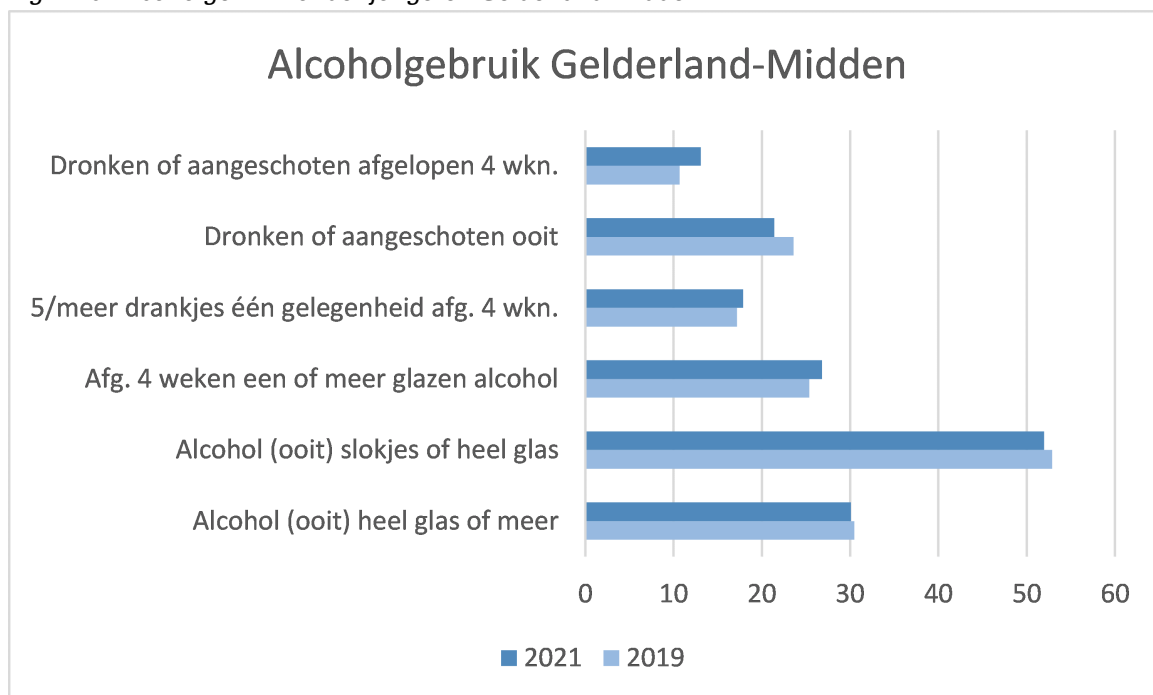
De regio Gelderland-Midden heeft geen cijfers van de GJ 2015. Over 2019 en 2021 zijn wel gegevens bekend. Het antwoord op de vraag 'alcohol (ooit) heel glas of meer gedronken' is iets afgenomen namelijk van 30,5% naar 30,1%. Het antwoord op de vraag 'alcohol (ooit) slokjes of heel glas gedronken' is met bijna 1% afgenomen (van 52,9% naar 52%).

Tussen 2019 en 2021 was er een stijging van bijna 1,5% (van 25,4% naar 26,8%) als het ging over de vraag of tijdens de afgelopen 4 weken een of meer glazen alcohol is gedronken. Een kleinere stijging was er bij de vraag 5 of meer drankjes bij één gelegenheid in de afgelopen 4 weken is gedronken dit was 17,2% in 2019 en 17,9% in 2021.

Tussen de GJ 2019 en CGJ 2021 is een daling van 2% te zien (van 23% naar 21%) als het ging over jongeren die ooit dronken of aangeschoten zijn geweest. Wel was er een stijging van bijna 2,5% (van 10,7 naar 13,1) als het ging om dronken of aangeschoten afgelopen 4 weken.

Als de landelijke cijfers met de cijfers van Gelderland-Midden worden vergeleken, dan is te zien dat de regio niet veel van het landelijke gemiddelde afwijkt.

Figuur 6: Alcoholgebruik onder jongeren Gelderland-Midden

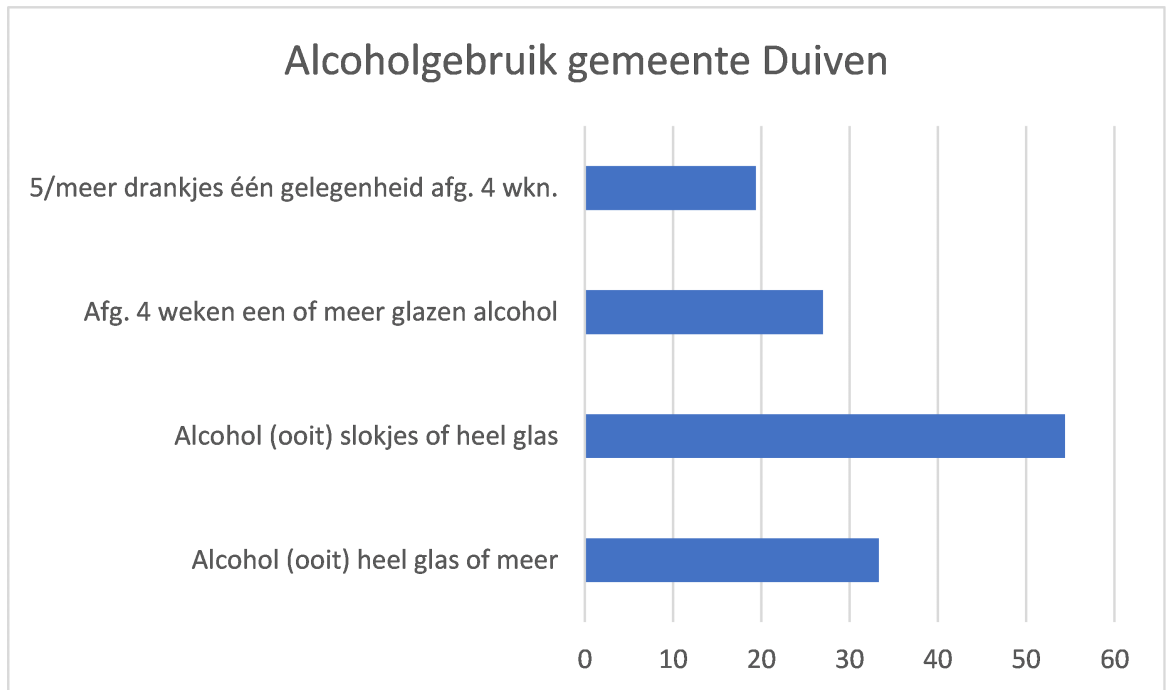
Gemeenten Duiven en Westervoort

Over de gemeente Duiven zijn wel een aantal cijfers bekend, maar over de gemeente Westervoort niet. De reden hiervoor is dat de gemeente Duiven heeft deelgenomen aan de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 en de gemeente Westervoort niet. Dat komt omdat de Gezondheidsmonitor Jeugd werd uitgevoerd op middelbare scholen. In het vorige plan (Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018) worden een aantal cijfers genoemd. De cijfers uit het oude plan en uit dit plan zijn niet helemaal met elkaar te vergelijken. Wel wordt hier een vergelijking mee gemaakt om een beter beeld te schetsen.

Gemeente Duiven

De cijfers van de regio Gelderland-Midden zijn vergelijkbaar met de cijfers van gemeente Duiven. Het aantal jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken is binnen de gemeente Duiven gedaald naar 33,3% in 2021 en komt van 55% in 2014. Het aantal jongeren dat de afgelopen 4 weken voorafgaand aan het onderzoek gedronken heeft, is 27%. Het aantal binge drinkers is gedaald van 45% in 2014 naar 19,4% in 2021.

Figuur 7: Alcoholgebruik onder jongeren gemeente Duiven in 2021

3.2 Leefstijlmonitor jeugd

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) beschouwen gezondheid als een belangrijk onderwerp. Daarom wordt er sinds 2015 ieder jaar een gezamenlijk onderzoek uitgevoerd: De leefstijlmonitor. Dit onderzoek geeft ons informatie over de gezondheid, het zorggebruik en de leefstijl van de Nederlandse bevolking. Voor dit plan zijn de gegevens over het onderwerp 'drugs' relevant. Er is gekozen om het onderdeel 'alcohol' niet mee te nemen vanuit de Leefstijlmonitor jeugd, dit omdat de Gezondheidsmonitor jeugd meer gegevens biedt over het onderwerp alcohol.

3.2.1. Cijfers drugsgebruik

Cannabis

Tussen 2019 en 2021 bleef het aantal jongeren dat ooit cannabis gebruikte zo goed als onveranderd. Wordt 2021 vergeleken met 2017 dan is er een stijging van 1% te zien (van 9,2% naar 10,2%). Wordt gekeken naar cannabisgebruik in het afgelopen jaar, dan is te zien dat het tussen 2019 en 2021 licht is gedaald namelijk van 9,1% naar 8,9%.

Xtc

Tussen 2015 en 2021 is het aantal jongeren dat ooit xtc heeft gebruikt gelijk gebleven, namelijk 1,9%. In de jaren hiertussen heeft het aantal wel wat geschommeld. De andere cijfers tussen 2015 en 2021 die horen bij xtc (gebruikt afgelopen jaar en afgelopen maand), laten een toename zien van 0,2%.

Lachgas

Het lachgasgebruik is afgenomen na een aantal jaren stijgen. Zo was het gebruik in 2019 nog 10% en zijn de recentste gegevens van 2021 nog maar 5%.

Designerdrugs/ Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS)

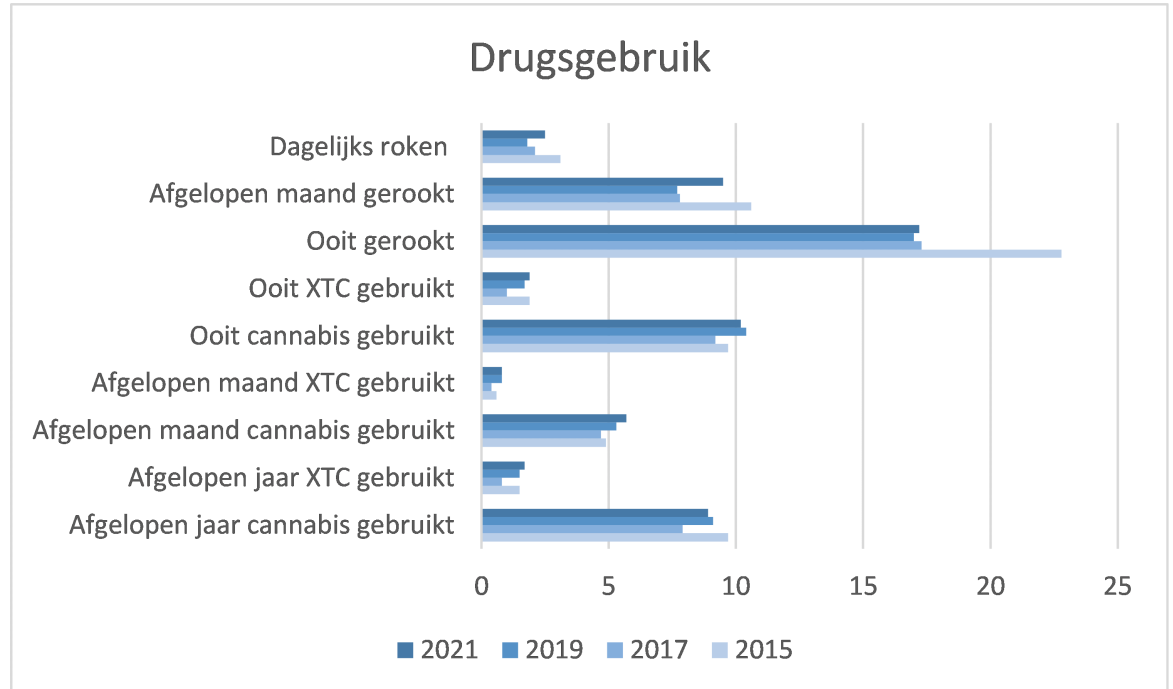
Designer drugs zijn chemische stoffen die zijn ontworpen om de psychoactieve effecten van bestaande drugs te versterken of na te bootsen. Deze Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS) worden meestal in laboratoria gemaakt door kleine aanpassingen te verrichten aan de chemische structuur van bestaande drugs, zoals cocaïne, MDMA en amfetaminen. Uit de Nationale Drug Monitor van het Trimbos Instituut komt het gebruik van NPS onder Nederlandse scholieren (15-16 jaar) relatief gezien weinig voor. In 2019 had 1,1% van de jongeren in het laatste jaar enige NPS gebruikt, dit percentage is onveranderd ten opzichte van de eerste meting uit 2015.

Roken/ Vapen

Roken of het gebruik van een e-sigaret (vapen) valt formeel niet onder drugs, maar kan ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Onlangs is over het vapen veel landelijke aandacht geweest en daarom wordt het hier kort benoemd. In Nederland geldt sinds 1 januari 2024 een verbod op de verkoop van e-sigaretten met smaakjes als cola, perzik, suikerspin en mango. Alleen de smaak van tabak is nog

toegestaan. Met dit verbod wil de overheid het gebruik onder jongeren terugdringen. De cijfers die horen bij roken en vaperen komen uit de Jongerenmonitor tabaks- en nicotineproducten. In 2023 gebruikte 9,5% van de jongeren maandelijks een e-sigaret. 17% van de jongeren gebruikte een e-sigaret in het afgelopen jaar en 1,9% van de jongeren gebruikt dagelijks een e-sigaret. Het traditioneel roken onder jongeren is, na een flinke daling in 2015, stabiel gebleven.

Figuur 8: Landelijk drugsgebruik onder jongeren

4. Regelgeving

De wijziging van de Drank- en horecawet naar de Alcoholwet bracht ook een aantal inhoudelijke wetswijzigingen met zich mee. Deze wijzigingen en andere relevante regels worden hieronder beschreven.

4.1 Wetswijziging Alcoholwet

De Alcoholwet is in werking getreden per 1 juli 2021. De wetgever wil:

- Alcoholgebruik onder jongeren terugdringen;
- Alcohol gerelateerde verstoring van de openbare orde aanpakken;
- Bijdragen aan het verminderen van de administratieve lasten.

De Alcoholwet bevat vergeleken met de Drank- en Horecawet een aantal nieuwe onderdelen die gemeenten bij verordeningen kunnen regelen. De belangrijkste nieuwe onderdelen zijn hieronder uitgewerkt.

Minimale vloeroppervlak

Het Besluit eisen inrichtingen Drank- en Horecawet is vervallen. Er zijn enkele uitzonderingen. Zo blijven de minimale oppervlakte eisen voor een horecalokaliteit of een slijterslokaliteit bestaan. Deze blijven respectievelijk minimaal 35 m² en 15 m² (art. 10 lid 2 en 3 Alcoholwet). Gemeenten kunnen bij verordening hogere eisen stellen aan de minimale vloeroppervlakte van horeca- en slijterslokaliteiten.

Proeverijen organiseren

Gemeenten kunnen bij verordening bepalen dat slijterijen proeverijen mogen organiseren (art. 25e Alcoholwet). Gemeenten zijn daartoe echter niet verplicht. Als gemeenten proeverijen toestaan, geldt dit voor alle slijterijen in die gemeente. Art. 6.1 van het Alcoholbesluit stelt nadere voorwaarden waaraan een proeverij moet voldoen. De gemeenten Duiven en Westervoort hebben hierover nog niets in hun verordening geregeld, dus vooralsnog is dit niet toegestaan.

Diploma sociale hygiëne

Om bijvoorbeeld de overlast van bierfietsen, partyboten of bussen te beperken, kunnen gemeenten regelen dat op dergelijke vervoermiddelen iemand aanwezig is, die in het bezit is van een diploma so-

ciale hygiëne (art. 25g Alcoholwet). In dat geval gaat het toezicht van het betreffende vervoermiddel over van de NVWA naar de gemeente.

Alcoholoverlastgebied

In geval van ernstige aantasting van de openbare orde, de leefomgeving of de volksgezondheid kan een gebied worden aangewezen als alcoholoverlastgebied (art. 25f Alcoholwet). Gemeenten kunnen hiermee bepalen dat er bepaalde verboden of beperkingen gelden voor de ondernemers in dat specifieke gebied.

Verkoop alcohol op afstand

De verkoop van alcohol op afstand (via internet) wordt geregeld. Het streven is door betere regulering de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren (art. 14a Alcoholwet). Dit geldt zowel voor het moment van aankoop via internet als voor het moment van bezorging. Verkoop op afstand wordt gecontroleerd door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Prijsacties

Het stunten met prijzen is verder aan banden gelegd. Kortingen van meer dan 25% zijn niet toegestaan (art. 2a Alcoholwet). Het toezicht op de kortingen is gecentraliseerd bij de NVWA.

Bouwbesluit

Het Besluit eisen inrichtingen DHW komt te vervallen, de eisen in het Bouwbesluit voldoen. Alleen de eis voor het scheiden van de slijtlokalisiteit met andere bedrijfsactiviteiten door een verbindingsruimte blijft bestaan. Het Bouwbesluit bevat hiervoor geen regeling. Hierbij valt te denken aan de zogenaamde slijterijen in supermarkten en proeflokalisen bij slijterijen.

Wederverstrekking

Wederverstrekking van alcohol (een meerderjarige die alcohol koopt voor een minderjarige) is strafbaar (art. 45a Alcoholwet). De gemeente controleert hier op.

4.2 Alcoholmatigingsbeleid

Het Nederlandse alcoholmatigingsbeleid heeft tot doel het alcoholgebruik in het algemeen te matigen én om alcoholmisbruik in bepaalde risicovolle situaties (in het verkeer, op het werk etc.) en onder kwetsbare groepen (zoals kinderen) te voorkomen.

De middelen die worden ingezet om deze doelen te bereiken zijn: voorlichting, handhaving, hulpverlening, wetgeving, zelfregulering en onderzoek. Het belangrijkste argument voor de inspanning is dat de schade die alcohol veroorzaakt nu veel te groot is. Als je alle alcoholische schade veroorzaakt door ongevallen, geweld, politieoptreden, ziekteverzuim, behandeling etc. optelt, dan kom je jaarlijks ruim boven de 5 miljard euro uit!

Alcohol is extra schadelijk en gevaarlijk voor jongeren onder de 18 jaar, daarom is er een leeftijdsgrens ingesteld. Voorheen mochten jongeren vanaf 16 jaar alcoholhoudende dranken consumeren, maar sinds 2014 is deze leeftijdsgrens verhoogd naar 18 jaar. Een voorbeeld van een overheids campagne gericht op jongeren is de NIX18-campagne.

4.3 Paracommercie

Het opstellen van een verordening op grond van artikel 4 van de Alcoholwet valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze Alcoholverordening is in onze gemeente in 2023 hernieuwd vastgesteld. De verordening is onder meer bedoeld om oneerlijke concurrentie tussen paracommerciële rechtspersonen en de reguliere horeca te voorkomen.

Paracommerciële rechtspersonen zijn: sportverenigingen/sportclubs, dorpshuizen, kerken, scholen, jongerencentra, zorginstellingen, etc.. De regels in de Alcoholverordening gaan over de schenktijden, het niet mogen schenken van alcohol op persoonlijke bijeenkomsten en tijdens niet-vereniging gebonden activiteiten van paracommerciële rechtspersonen. Zowel de gemeente Duiven als de gemeente Westervoort heeft een Alcoholverordening. Ze zijn inhoudelijk hetzelfde. In tabel 1 hieronder is te zien wat er is geregeld in de verordening.

Tabel 1: Inhoud van de alcoholverordening

Regeling	Duiven	Westervoort
Schenktijden	ma t/m vr van 18:00 tot 24:00 za/zo/feestdagen van 10:00 tot 24:00	ma t/m vr van 18:00 tot 24:00 za/zo/feestdagen van 10:00 tot 24:00
Prijsacties	verboden tenzij korter dan 24 uur en > 60% normale Kostprijs	verboden tenzij korter dan 24 uur en > 60% normale kostprijs

Bijeenkomsten persoonlijke aard

Verstreking alcohol	Niet toegestaan	Niet toegestaan
Openlijke bekendmaking	Niet geregeld	Niet geregeld
Schenken sterke dranken	Niet geregeld	Niet geregeld

4.4 Vergunningenbestand alcoholverstrekkers

De gemeente heeft met commerciële en paracommerciële vergunningen te maken. Daarnaast zijn er in beide gemeenten niet-vergunningplichtige drankverstrekkers. Op grond van artikel 18 van de Alcoholwet mogen bedrijven zwak-alcoholhoudende drank verkopen als dit passend is voor de branche, zoals supermarkten, poeliers, slagerijen, delicatessenzaken, tabakswinkels. Ook wordt bij evenementen alcohol geschonken. Daartoe worden ontheffingen op grond van artikel 35 Alcoholwet voor het verbod tot schenken van alcohol zonder vergunning verleend.

De tabel hieronder geeft weer hoeveel vergunningen en van welke soort er per gemeente momenteel zijn verleend.

Tabel 2: Type vergunningen gemeente Duiven en Westervoort

Type vergunningen	Duiven	Westervoort
Para-commercieel	22	8
Commercieel	25	14
Geen vergunningplicht*	11	8
Ontheffing evenementen (per jaar)	10	10

* Deze bedrijven mogen op grond van artikel 18 van de Alcoholwet zwak-alcoholhoudende drank verkopen indien dit past in de branche. Bijvoorbeeld supermarkten, poeliers, slaggers, delicatessenzaken, tabakszaken en groentezaken.

4.5 Opiumwet

Drugsgebruik is wereldwijd een groot maatschappelijk probleem. Burgers ervaren in hun eigen omgeving regelmatig de gevolgen van het gebruik van verdovende middelen, vooral van harddrugs. Een bijkomend probleem is dat de drugshandel (meestal) in handen is van de georganiseerde misdaad. De strijd tegen de handel in verdovende middelen heeft politiek gezien een hoge prioriteit. Het doel van de Opiumwet is onder meer de illegale handel en gebruik van drugs tegen te gaan en het regelen en toezicht houden op het legale internationale handelsverkeer van drugs (voor medische en wetenschappelijke doeleinden).

In de Opiumwet wordt onderscheid gemaakt tussen soft- en harddrugs. Deze zijn onderverdeeld in lijsten:

- Op lijst I van de Opiumwet staan de harddrugs. Deze zijn schadelijker voor de gezondheid dan softdrugs. Voorbeelden zijn heroïne, cocaïne, amfetamine, xtc en GHB.
- Op lijst II staan de softdrugs. De risico's van deze drugs zijn minder groot dan bij de harddrugs op lijst I. Voorbeelden zijn cannabisproducten (hasj en wiet) en slaapmiddelen. Ook kalmeringsmiddelen als Valium en Seresta staan op deze lijst.

Op grond van artikel 13b van de Opiumwet kan de burgemeester drugspannen voor bepaalde tijd sluiten.

Wetsvoorstel toevoeging aan de Opiumwet

In het wetsvoorstel welke is ingediend door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, wordt voorgesteld de Opiumwet te wijzigen door een lijst IA toe te voegen aan de al bestaande lijsten I en II. Deze lijst IA bevat een aantal verschillende stofgroepen waarvan de chemische structuur afkomstig is van meerdere substanties met een psychoactieve werking die op lijst I van de Opiumwet staan vermeld. Het gaat om substanties en de preparaten daarvan die vergelijkbare psychoactieve effecten teweegbrengen, dan wel beogen te veroorzaken, zoals MDMA, THC (de psychoactieve stof in cannabis) en heroïne. Het voornaamste doel van het toevoegen van de derde lijst is het tegengaan van de productie van en de handel in nieuwe psychoactieve stoffen. Het wetsvoorstel is gereed gemeld voor plenaire behandeling (debat) op 26 februari 2024. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel in 2024 door zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer behandeld.

4.6 Algemene plaatselijke verordening

In de Algemene plaatselijke verordening (APV) van de gemeenten Duiven en Westervoort staan regels over alcohol en drugs. Die zijn er met name op gericht om overlast van alcohol- en drugsgebruik te beperken. Zo gaat het over alcoholverstreking tijdens evenementen (art 2:25b en 2:25c), exploitatievergunningen voor openbare inrichtingen (art 2:28), een verbod om alcohol te gebruiken of aangebroken flessen bij zich te hebben op een openbare plaats (2:48), een alcoholverbod voor degene die carbid schiet (2:73a), verbod op drugshandel op straat (2:74) en een verbod op openlijk drugsgebruik (2:74a).

Voor het optreden op basis van artikel 2:74 zijn in 2023 beleidsregels vastgesteld door de burgemeesters, zodat bij drugshandel op straat een last onder dwangsom kan worden opgelegd.

5. Negatieve gevolgen middelengebruik

Het gebruik van alcohol of drugs kan voor jongeren fysieke-, psychologische- en sociaal-maatschappelijke gevolgen hebben.

Psychologische en fysieke gevolgen van middelengebruik

Jongeren zijn vatbaarder voor lichamelijke problemen als gevolg van middelengebruik, omdat hun lichaam en hersenen nog niet volledig ontwikkeld zijn. Middelengebruik kan leiden tot gedragsproblemen, concentratieproblemen, depressie, angst en psychose.

Dagelijkse gevolgen middelenmisbruik

Regelmatig gebruik van middelen kan de dagelijkse activiteiten van een jongere sterk beïnvloeden. Een opleiding afronden kan grote moeite kosten en een baan behouden is lastiger. Ook ontbreekt het deze jongeren vaak aan motivatie voor beweging of hobby's.

Daarnaast komen relaties met dierbaren steeds meer onder druk te staan. In sommige gevallen worden de relaties met familieleden zelfs verbroken. Als gevolg hiervan kunnen jongeren sociaal geïsoleerd raken of alleen maar vrienden hebben die ook middelen gebruiken.

Naast de negatieve gevolgen voor de jongeren zelf kan er schade ontstaan voor de samenleving. Denk hierbij aan geluidsoverlast, vandalisme, geweld, mishandeling, criminaliteit en natuur- en milieuschade.

Financiële gevolgen middelengebruik

Niet onbelangrijk is dat aan drugs verslaafde jongeren vaak in financiële problemen komen. Doordat ze geen baan kunnen behouden en er veel geld wordt uitgegeven aan drugs, bouwen ze op jonge leeftijd (grote) schulden op.

6. Preventie

Preventie is belangrijk bij het waarborgen en verbeteren van de volksgezondheid.

Alcoholpreventie omvat alle interventies en maatregelen die gericht zijn om de gezondheid te bevorderen en ziekten of gezondheidsproblemen door alcoholgebruik te voorkomen. Afhankelijk van het risico dat mensen lopen en/of het ziektestadium waarin ze zich bevinden kunnen verschillende vormen van preventie worden ingezet.

Drugspreventie heeft als doel, het voorkomen of uitstellen van (eerste) gebruik van drugs, problematisch drugsgebruik, afhankelijkheid van drugs voorkomen en voorkomen van sociale- en gezondheidsproblemen als gevolg van drugsgebruik.

Ouders of verzorgers spelen de belangrijkste rol in de ontwikkeling van jongeren. Het is belangrijk dat de ouders of verzorgers met hun kinderen duidelijke afspraken maken over alcohol- en drugsgebruik. Uit onderzoek blijkt dat als ouders of verzorgers hun kinderen verbieden te drinken tot de leeftijd van 18 jaar, deze kinderen later beginnen met drinken en op oudere leeftijd ook minder zullen drinken.

6.1 Landelijke campagnes

Op landelijk niveau lopen de nodige voorlichtingscampagnes op het gebied van alcohol- en drugspreventie. Op lokaal niveau profiteren we natuurlijk ook van deze campagnes. Waar mogelijk brengen we de landelijke campagnes via onze gemeentelijke kanalen lokaal extra onder de aandacht.

Nix 18/Nix zonder ID

Met de campagne 'NIX18 = Niet voor niks' wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ouders wijzen op het belang van geen alcohol drinken onder de 18 jaar. De hersenen van jongeren zijn nog volop in ontwikkeling en alcohol heeft daar een negatief effect op. De campagne wordt uitgevoerd met een groot aantal landelijke en lokale stakeholders.

De campagne informeert ouders over de schadelijke effecten van alcoholgebruik onder de 18 jaar en motiveert ouders hun kind onder de 18 jaar geen alcohol te geven.

DryJanuary / IkPas

IkPas/Dry January is een landelijke campagne met als doel: meer bewust omgaan met alcohol. Dat doe je door zelf te ervaren hoe het is om de maand januari geen alcohol te drinken. Je doorbreekt vastgeroeste patronen en ontdekt wat het je oplevert om een maand niet te drinken.

Zo'n 80% van de (volwassen) Nederlanders drinkt regelmatig alcohol. Het is voor veel mensen een gewoonte en gaat zonder na te denken: voor het slapen gaan, voor het eten, na het eten, de vrijdagmid-

dagborrel, thuis tijdens het voetbal kijken, etc. Tijdens Dry January zet je voor een maand je alcoholgebruik op pauze.

Zien drinken, doet drinken

Het ultieme doel van de campagne “zien drinken, doet drinken” is om te voorkomen dat jongeren voor hun 18e jaar alcohol drinken. De doelgroep waarop de campagne ‘Zien drinken, doet drinken’ is gericht zijn ouders met kinderen van 1 tot en met 12 jaar. Het praktische doel is dat ouders weten dat het niet drinken van alcohol in aanwezigheid van hun kinderen bijdraagt aan het voorkomen van vroegtijdig drinkgedrag.

De campagne is een activiteit van de Alliantie Alcoholbeleid Nederland en wordt gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Gezonde school aanpak

‘Helder op School’ is een preventieprogramma binnen het programma Gezonde School en is gericht op roken, gebruik van alcohol en drugs, en gamen. Helder op school biedt, een niveau- en leeftijdsspecifiek, wetenschappelijk onderbouwd aanbod voor leerlingen en hun omgeving.

Het streven van ‘Helder op School’ is om door onderzoek, ontwikkeling en innovatie in nauwe betrokkenheid met de doelgroep, leerlingen en studenten bewust te maken van de gevolgen van roken, het gebruik van alcohol en drugs en overmatig gamen. Om de jongeren te stimuleren om niet te gaan roken, geen drugs te gebruiken, niet te veel te gamen en verantwoord om te gaan met alcohol vanaf 18 jaar. Om dit te kunnen realiseren betreft ‘Helder op School’ nadrukkelijk de schoolomgeving en de ouders van de leerlingen bij de uitvoering van het programma.

De ‘Gezonde School Aanpak’ helpt scholen om doelgericht en efficiënt te werken aan de gezondheid van leerlingen, studenten en docenten.

Een ‘Gezonde School’ -adviseur van de GGD ondersteunt scholen bij deze aanpak.

Drugs

In het algemeen worden landelijke campagnes om drugsgebruik te ontmoedigen of te voorkomen in Nederland niet uitgevoerd, omdat de kansen op ongewenste effecten relatief groot zijn en het onduidelijk is wat het oplevert. In vergelijking met alcohol bijvoorbeeld komt het gebruik van drugs ook minder vaak voor onder de algemene bevolking. In uitzonderingsgevallen zouden er op kleine schaal, en doelgroep gericht campagnes uitgevoerd kunnen worden. Daarbij is het wel belangrijk om dit zorgvuldig aan te pakken en goed vooraf te bedenken en onder meer te formuleren op wie de campagne zich moet richten.

6.2 Lokale inzet

Op lokaal niveau zijn een aantal partijen actief die zich onder meer richten op alcohol- en drugspreventie. Deze partijen ondersteunen wij (financieel). Daarnaast ondersteunen we projecten en starten we enkele nieuwe activiteiten op.

IrisZorg

IrisZorg is de regionale instelling voor verslavingszorg en wordt ook regionaal gefinancierd. IrisZorg is er voor jong en oud en uit alle lagen van de bevolking. Ze behandelen een verslaving, soms in combinatie met maatschappelijke begeleiding. Ook bieden ze trajecten in opvang, wonen, werk, activiteiten & leren, preventie en verslavingsreclassering.

IrisZorg Preventie richt zich op verschillende soorten preventie:

- Voorkómen van (problemen door) alcohol, tabak, drugs, gamen en gokken.
- Vroegtijdige signalering van problemen bij risicogroepen en interventies gericht op individuen met beginnende klachten.
- Toeleiding naar hulpverlening bij problematisch gebruik van alcohol, tabak, drugs en gamen/gokken.
- Beperken van persoonlijke en maatschappelijke schade door gebruik/ gedrag

Concreet is dit de inzet van IrisZorg Preventie:

- Scholen begeleiden bij de implementatie van het middelenbeleid, het maken van een zorgprotocol.
- Het trainen van docenten in Frisse start, Samen Fris, in charge, be wise think twice en het signaleren en bespreekbaar maken van middelengebruik.
- Ouderavonden op maat geven voor diverse scholen, naast de online ouderavonden die reeds bestaan.
- Uitbreiding van aanvraag op geïndiceerde preventietrajecten zodra de samenwerking met de scholen verstevigd wordt en zorgprotocollen worden vastgesteld.

Santé Partners

Voor ouders en jongeren is het van belang om goed geïnformeerd te zijn over alcohol en drugsgebruik. Ouders en jongeren kunnen onder andere terecht bij Santé Partners voor ondersteuning, advies en informatie over alcohol- en drugsgebruik.

De jongerenwerkers, opbouwwerkers en maatschappelijk werkers van de gemeenten Duiven en Westervoort vallen onder Santé Partners. De jongerenwerkers werken ook nauw samen met Creon (jongeren centrum in Westervoort). Bij de Weegtafel (lokale werkgroep gericht op de aanpak van jeugdoverlast) die binnen de gemeente wordt gehouden sluiten ook de jongerenwerkers aan. In het kader van de jongerenaanpak hebben Duiven en Westervoort financiële middelen beschikbaar gesteld voor een extra jongerenwerker die bij Santé is aangesteld.

Zowel de opbouwwerkers, maatschappelijk werkers als de jongerenwerkers staan dagelijks in contact met de (jonge) inwoners. Hiermee leveren ze een belangrijke bijdrage op de pijlers signalering en voorlichting. Bij excessen rondom jeugdigen zal er gekeken worden naar integrale aanpak waarbij de pijlers fysieke en sociale omgeving en/of handhaving ook betrokken wordt.

Concreet is de inzet van Santé Partners (gericht op jongeren):

- Het organiseren van activiteiten.
- Samenwerken met de politie, gemeente, hulpverleningsinstanties, scholen en lokale initiatieven.
- Het ondersteunen van jeugdigen die problemen ervaren door actieve maatregelen te treffen.
- Vroegtijdig signaleren van jeugdigen die afglijden en de juiste partners inschakelen om dit tegen te gaan.

Candea College

Het Candea College heeft een belangrijke positie in de gemeenten voor de jeugd. Veel van de jongeren gaan naar deze school. De zorgstructuur van de school is op orde. De school is daardoor in staat om te schakelen met lokale partners, zoals Santé Partners voor maatschappelijk werk of jongerenwerk, maar uiteraard ook met de gemeente voor 'zwaardere' hulpvragen. Het verbinden van de lokale partners met school draagt bij aan een laagdrempelige beschikbaarheid van hulp en ondersteuning voor jongeren, ouders en beroepskrachten. Hiermee sluiten de lokale partners aan bij wat er leeft onder de jongeren. Het Candea College vormt hiermee mede een brug tussen onderwijs, thuissituatie en andere zorg- en welzijnspartners.

Op het Candea College worden onder andere ouderavonden georganiseerd met als onderwerpen alcohol, blowen en vaperen. Het doel van het Candea College is om eenieder die met een diploma het Candea College verlaat in grote lijnen hetzelfde, goed doordachte, pakket aan collectieve preventie aangeboden heeft gekregen. Dit willen ze bereiken door middel van voorlichtingen, lesseries en verhalen van ervaringsdeskundige over onder andere het onderwerp middelengebruik.

In het gemeentelijke preventieve beleid gericht op jongeren, speelt het Candea College een belangrijke rol. Dit wordt opgepakt vanuit het sociaal domein.

Liemers College

Er zijn ook jongeren uit de gemeenten Duiven en Westervoort die ervoor kiezen om naar het Liemers College in Zevenaar te gaan. Op het Liemers College is op alle locaties jongerenwerk van Caleidoz aanwezig. Voor de jongeren die een extra steuntje kunnen gebruiken in het volwassen worden, biedt het jongerenwerk laagdrempelige coaching.

Gezonde school aanpak

Iedere school kan zich aanmelden bij de Gezonde school aanpak. Binnen de gemeente Duiven zijn er geen scholen aangesloten bij deze aanpak. De gemeente Westervoort heeft twee scholen die bij deze aanpak aangesloten zijn:

- Sport IKC Het Startblok,
- IKC De Hoge Hoeve.

Om bij de gezonde school aanpak aan te kunnen sluiten is het nodig om certificaten te behalen. Sport IKC Het Startblok heeft drie van die certificaten behaald, namelijk voeding, bewegen en sport én roken en alcohol. IKC De Hoge Hoeve heeft één certificaat behaald, namelijk bewegen en sport.

Sportkantines

De e-learning 'Verantwoord alcohol schenken' voor barpersoneel wordt gepromoot door het Sociaal Domein. Het is een e-learning waarbij barvrijwilligers de wet- en regelgeving rondom de leeftijdsgrens en dronkenschap leren en oefenen met situaties achter de bar. Het advies is dat iedereen die binnen de sportvereniging achter de bar staat, de e-learning volgt. Het Sociaal Domein zorgt ervoor dat de verengingen binnen de gemeenten hiervan op de hoogte worden gesteld. Dit wordt gedaan in het eerste half jaar van 2024.

De toezichthouder op de Alcoholwet van de gemeente bezoekt verenigingen voor een kennismakingsronde. Al enkele jaren is er niet structureel gecontroleerd op de regels van de Alcoholwet (voorheen Drank- en horecawet). Men wordt eerst op de hoogte gesteld van de huidige wet- en regelgeving en vervolgens wordt aangegeven dat er controles gaan plaatsvinden. De insteek is dat wij eerst ondersteunen en informeren, voordat daadwerkelijk wordt gecontroleerd en eventueel wordt gehandhaafd.

Communicatie

Alcohol- en drugspreventie leent zich ook goed voor lokale communicatie, die als doel heeft om aan draagvlak te werken voor de handhavende en regelgevende activiteiten die de gemeente op dit vlak uitvoert. Zowel voor ondernemers, verenigingen als ouders en hun kinderen is het van belang tekst en uitleg te krijgen bij de normen die er in de samenleving zijn voor het gebruik en de verkoop van alcohol. Dat doen we op de volgende manieren:

- Informeren van (para)commerciële instellingen, (carnavals-)verenigingen en stichtingen over de gevolgen van overmatig alcohol- en drugsgebruik.
- Aansluiten bij landelijke campagnes, zodat de schadelijke gevolgen van alcohol- en drugsgebruik worden herhaald. Dit delen via onder andere de gemeentelijke rubriek van het huis-aan-huis blad, op de gemeentelijke website en inzet van sociale media (Instagram) of andere beschikbare jongerenkanalen.
- De handhavers van de gemeente en de jongerenwerkers bezoeken ontmoetingsplaatsen van jongeren en gaan daar in gesprek met de jongeren over middelengebruik en de gevaren daarvan.
- Informatiefolder maken met informatie over verantwoord alcohol schenken en deze toevoegen bij een evenementenvergunning.

Confrontatie audits

Naast reguliere controles bestaan er confrontatieaudits (ook mysteryshoppers genoemd). Tijdens de confrontatieaudits wordt met jongeren gecontroleerd of de ondernemer zich houdt aan de geldende leeftijdsgrenzen. Direct na de controle wordt de ondernemer met de uitkomst geconfronteerd. Bij naleving van de regels, ontvangt de ondernemer een compliment. Als een ondernemer een regel niet naleeft, wordt het gesprek aangegaan om herhaling in de toekomst te voorkomen en volgt zo nodig een waarschuwing. Mocht blijken dat er na de confrontatieaudits geen verbetering optreedt, dan zal er handhavend worden opgetreden.

In de loop van 2024 willen we met de audits beginnen. Om slagvaardig en snel aandacht te vragen voor het naleven van de huidige regels zal vanwege het ontbreken van voldoende ambtelijke capaciteit een extern bureau worden ingeschakeld om de audits op te zetten en uit te voeren. Het is de bedoeling dat alle drankverstrekkers op termijn minstens één keer worden bezocht. Alleen zo kunnen wij een goed beeld krijgen van de naleving op de wet- en regelgeving binnen onze gemeenten. Het bezoeken van alle drankverstrekkers zal meerdere jaren beslaan. Het doel is om voor 2028 alle drankverstrekkers te hebben bezocht en een goed beeld te hebben van de naleving op de regels. Wanneer audits hebben plaatsgevonden en de drankverstrekkers op de hoogte zijn van de intensivering van controles, zal er ook meer draagvlak zijn voor toekomstige controles door onze handhavers. Men is namelijk op de hoogte van de regels en weet dat controles uitgevoerd gaan worden. Bureau Nuchter voert deze nalevingscontroles al uit in opdracht van o.a. de supermarkten, ministerie van VWS en de NVWA. Wij willen bureau Nuchter ook inschakelen. De kosten voor het inhuren van bureau Nuchter kunnen uit bestaande budgetten worden betaald.

Sterke drank binnen paracommerciële instelling

Onder de paracommerciële instellingen vallen de sportkantines en jongerencentra. Op deze locaties komen veel jongeren samen om te sporten of om een gezellige tijd met leeftijdsgenoten door te brengen. Op dit moment mogen de paracommerciële instellingen sterke drank (alcoholpercentage van meer dan 14,9%) verkopen. Hier is namelijk niets over opgenomen in de Alcoholverordening. Het College van B&W zal in 2024 onderzoeken of het wenselijk is om de verkoop te beperken naar enkel zwak alcoholische drank.

7. Handhaving

Het toezicht op de Alcoholwet (voorheen de Drank- en Horecawet) is in 2013 gedecentraliseerd van de nationaal georganiseerde Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) naar de gemeenten. In de gemeenten Duiven en Westervoort wordt het toezicht op de Alcoholwet uitgevoerd door de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Op dit moment is er één boa die bevoegd is om te handhaven op de Alcoholwet. Dit wordt in de toekomst uitgebreid met meerdere boa's.

7.1 Soorten controles

Het toezicht kan ingedeeld worden in de basiscontrole, de leeftijdsgrenzencontrole en bijzondere controles.

Tabel 3: Verschillende controles

Basiscontrole	De basiscontrole vindt plaats bij bedrijven die alcohol mogen verkopen met of zonder Alcoholwetvergunning. Ook bij bedrijven waar een alcoholverkoopverbod geldt, kan een basiscontrole uitgevoerd worden. De controle richt zich, afhankelijk van het soort bedrijf, op de vergunning bepalingen of het alcoholverkoopverbod.
Leeftijdsgrenzencontrole	De leeftijdsgrenzencontrole wordt uitgevoerd bij zogenaamde 'aandachtslocaties'. Dit zijn locaties waar veel jongeren komen en die daar alcohol proberen te kopen. De leeftijdsgrenzencontrole richt zich op de naleving van de geldende leeftijdsgrenzen, zowel door de verstrekker als de jongere.
Bijzondere controles	De controle op dronken personen, hokken en keten en de verkoop van alcohol via internet.

Drugs

In de Opiumwet zijn bepalingen vastgelegd voor bezit, productie en distributie van drugs. De politie is verantwoordelijk voor de opsporing en handhaving hiervan. Ook kan de burgemeester optreden in voorkomende gevallen. Dit valt buiten de scope van dit plan. Voor de openbare ruimten kunnen gemeenten aanvullende bepalingen binnen de APV vaststellen. In de APV van gemeente Duiven en Westervoort is een artikel opgenomen over drugshandel op straat (art. 2:74) en openlijk drugsgebruik (art. 2:74a). De belangrijkste uitvoerders van het toezicht en de handhaving van deze bepalingen zijn de politie en de gemeentelijke buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's). De politie en de door gemeente aangewezen boa's houden toezicht op de bepalingen in de APV. De politie is daarnaast uitvoerder van de handhaving van de Opiumwet. Politie (en justitie) richt zich bij de opsporing en vervolging van Opiumdelicten primair op de in- en uitvoer, de bedrijfsmatige productie en de grootschalige handel.

Op evenementen kunnen particuliere beveiligers ook een belangrijke rol spelen bij het handhaven van de huisregels. Ook het overige personeel dient alert te zijn op drugsgebruik. Zij hebben een signalerende functie en kunnen in samenwerking met beveiliging en politie ervoor zorgen dat drugs gebruik in het uitgaanscircuit beperkt blijft. Voor het herkennen van drugsgebruik zijn diverse trainingsprogramma's beschikbaar.

7.2 Sancties

Bij het constateren van overtredingen van wet- en regelgeving wordt als algemeen uitgangspunt gesteld, dat er in beginsel altijd tegen overtredingen wordt opgetreden. Dit uiteraard voor zover de wettelijke bevoegdheden en de prioriteitenstelling dit toelaten.

Daarnaast worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij aanpak van overtredingen wordt het stappenplan uit de Sanctiestrategie Integraal Alcoholmatigingsbeleid gevolgd. Het gaat er daarbij om welke stappen worden gezet, voordat de daadwerkelijke sanctie wordt opgelegd.
- Bij het beoordelen van een overtreding en het bepalen van de juiste sanctie wordt rekening gehouden met:
 - de mogelijke gevolgen van die overtreding, en;
 - de omstandigheden waaronder die overtreding is begaan, en;
 - de houding en het gedrag van de overtreder, en;
 - de voorgeschiedenis, en;
 - het subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel. Dit wil zeggen dat de sanctie moet worden toegepast die het minst ingrijpend is en het beste past om het gestelde doel te bereiken. Dit betekent dat bij een overtreding niet standaard een bepaalde interventie mogelijk is. De toezichthouder moet in elke specifieke situatie bepalen welke sanctie de beste is. Daarbij wordt corrigerend opgetreden en eventueel ook sanctionerend.

In de sanctietabel, een aparte Excel-lijst behorend bij de Sanctiestrategie, wordt per overtreding van de Alcoholwet en de APV aangegeven welk stappen worden gevolgd en welke sanctie wordt opgelegd. Voorlopig wordt de Sanctiestrategie Integraal Alcoholmatigingsbeleid behorend bij Preventie- en Handhavingplan Alcohol 2014-2018 gebruikt. Gedurende de beleidsperiode wordt de Sanctiestrategie aangepast.

7.3 Aandachtslocaties

Het is van belang te bepalen wat de 'aandachtslocaties' binnen de gemeenten zijn. Aandachtslocaties zijn locaties waar veel jongeren komen en die daar alcohol proberen te kopen. Voorbeelden van aandachtslocaties zijn: discotheken, jongerensoezen, muziek-evenementen, carnaval, kermissen, sportkantine, schoolfeesten, supermarkten en slijterijen.

Voor het bepalen van de aandachtslocaties is een risicoanalyse uitgevoerd. Van de locaties waar alcohol verkocht wordt, is allereerst een inschatting gemaakt hoe groot de kans is dat een jongere onder de achttien alcohol kan kopen. Die kans is beoordeeld van:

Zeer klein	1
Klein	2
Gemiddeld	3
Hoog	4
Zeer hoog	5

Vervolgens is gekeken naar de negatieve effecten die het schenken van alcohol aan jongeren heeft:

Aantasting leefbaarheid/hinder	1
Verstoring openbare orde	1
Gezondheidsrisico's door toename alcohol- en drugsgebruik	1

De eventueel aanwezige negatieve effecten worden bij elkaar opgeteld, met een score van maximaal 3 punten.

Tot slot is de score van de kans dat jongeren alcohol kunnen kopen (K) en score van de negatieve effecten die mogelijk kunnen ontstaan (NE) met elkaar vermenigvuldigd. Hierdoor ontstaat een risicoscore (R). Dit heeft geleid tot het volgende overzicht van locaties/type inrichtingen waar alcohol wordt verkocht met de daarbij behorende score van de risicoanalyse:

Tabel 4: Risicoanalyse aandachtslocaties

Soorten horeca		Kans (K)	Negatieve effecten (NE)	Risico (R)
Commerciële vergunning	Café (inclusief café/restaurant)	2	3	6
	Restaurants	2	1	2
Paracommerciële vergunning	Sportkantines	5	2	10
	Dorpshuizen	2	1	2
	Jongeren centra	3	2	6
	Jongerensoos	5	3	15
Ontheffing art. 35 Alcoholwet	Evenementen	5	3	15
Alcoholverkopen voor gebruik elders	Slijterijen	2	1	2
	Snackbar	3	1	3
	Supermarkt	4	2	8

Het jongeren centrum in Westervoort "Creon" is niet als aandachtslocatie voor toezicht en handhaving aangemerkt. De Creon wordt namelijk beheerd door jongerenwerkers van Santé Partners en hier wordt geen alcohol geschonken. Daarnaast zijn die jongerenwerkers onderdeel van de Weegtafel (aanpak problematische jeugdgroepen) waardoor regelmatig overleg is tussen de jongerenwerkers, politie en de gemeente. De Creon levert hierbij een positieve bijdrage in de preventie van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.

Uit het overzicht hierboven blijkt dat evenementen, sportkantines, supermarkten en jongerensoos het hoogst scoren op de risico ladder.

7.3.1 Aandachtslocaties binnen de gemeenten

Op grond van de risicoanalyse zijn binnen de gemeente Duiven en Westervoort de volgende aandachtslocaties benoemd:

	Duiven	Westervoort	Totaal
Sportkantines	17	5	22
Jongerensoos	1	0	1
Evenementen	-	-	-
Supermarkt	7	5	12

De evenementen behoeven extra aandacht, maar vooraf is lastig te voorspellen om hoeveel evenementen het precies gaat. Vandaar dat de aantallen niet zijn benoemd. Naast de benoemde aandachtslocaties zijn er nog andere locaties waar een relatieve hoge risicoscore kan worden verwacht; namelijk locaties in de openbare ruimte. De bekende plekken waar zich veel jongeren begeven in de openbare ruimte (denk aan hangplekken, eventuele zuipketen/hutten, rondhangende jongeren in en rond het centrum) behoeven ook aandacht. Daarom is een goede samenwerking met jongerenwerkers van groot belang, omdat ze de gemeentelijke toezichthouder kunnen helpen de locaties inzichtelijk te krijgen/houden waar

veel jongeren samen komen en zich mogelijk hinderlijk gedragen. Deze locaties krijgen gericht toezicht, waarbij het accent met name gericht is op preventie, maar waarbij ook opgetreden wordt tegen drankgebruik op straat. De Weegtafel (werkgroep aanpak overlastgevende jeugdgroepen) houdt dit soort aandachtslocaties in de gaten en waar nodig worden passende maatregelen genomen.

7.4 Activiteiten handhaving

In deze paragraaf worden verschillende activiteiten die worden uitgevoerd door handhaving toegelicht.

7.4.1 Controles bij aandachtslocaties

In het paragraaf 7.3.1 aandachtslocaties is een overzicht te vinden met alle aandachtslocaties binnen de gemeente Duiven en Westervoort. Per categorie van aandachtslocaties wordt jaarlijks ongeveer 25% bezocht. Het beoogde doel is dat een aangestelde toezichthouder Alcoholwet alle aandachtslocaties heeft bezocht voor het einde van deze beleidsperiode van 4 jaar. De toezichthouder zal zich in beginsel met name richten op de basiscontrole, zoals gesteld in tabel 3. Deze bezoeken worden waar mogelijk gecombineerd met een confrontatieaudit die zich met name richt op leeftijdsgrenzencontroles. Voor het exact bepalen bij welke inrichtingen en welk evenement er in een bepaald jaar wordt gecontroleerd, vindt overleg plaats tussen politie, jongerenwerk en de relevante afdelingen van de gemeenten. Ook de uitkomsten van de confrontatie audits kunnen worden gebruikt voor het bepalen van de inrichtingen en evenementen.

7.4.2 Uitvoering controles

Een lange tijd zijn geen structurele controles uitgevoerd op de Drank- en horecawet. Enkel wanneer meldingen kwamen van burgers, bezorgde ouders of ketenpartners werd er gecontroleerd. Ook hebben wij een lange tijd geen handhaver gehad die bevoegd was om te controleren. Inmiddels hebben wij één handhaver die bevoegd is om te controleren op de Alcoholwet en de bedoeling is dat alle handhavers deze bevoegdheid krijgen.

Er wordt weerstand verwacht wanneer direct gecontroleerd en gehandhaafd gaat worden. Om die reden is het van belang dat wij de drankverstrekkers meenemen in de (nieuwe) wet- en regelgeving en ons beleid. Daarom zal eerst worden ingezet op bewustwording bij de drankverstrekkers in de vorm van een kennismakingsronde. De confrontatie audits zijn hier onderdeel van. Dan zal ook worden aangegeven dat er meer controles gaan plaatsvinden. De verwachting is dat hier een preventieve werking vanuit gaat. Ook zal hierdoor meer begrip en draagvlak worden gecreëerd. Wanneer iedereen is meegenomen en op de hoogte is, zal worden ingezet op controleren en waar nodig handhaven. Tijdens deze kennismakingsronde en confrontatieaudits komt naar voren wie zich netjes aan de regels houdt en wie niet. Diegene die zich niet aan de regels hield zal eerder opnieuw gecontroleerd worden dan diegene die alles goed voor elkaar had. Die hercontrole zal binnen een halfjaar gepland worden.

7.4.3 Halt afdoening

Jongeren onder 18 jaar die alcohol bij zich hebben in de openbare ruimte, zijn strafbaar op grond van artikel 45 Alcoholwet. Bij constatering van deze overtreding door de gemeentelijk toezichthouder of politie zal deze de straf zoveel mogelijk afdoen via Halt Gelderland. Daar krijgen de overtreders een alternatieve straf in plaats van een boete. De alternatieve straf is er op gericht om de overtreders bewust te maken van de risico's van hun gedrag en op gedragsverandering. De ouders worden daar ook bij betrokken.

7.4.4 Registratie van controles

Tijdens de implementatie van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018 hadden de gemeenten geen deugdelijk registratiesysteem voor de controles. Wat betekent dat het terughalen van de gegevens over de controles lastig is. Op dit moment heeft de gemeente een nieuw registratiesysteem "Rx.Mission". Dit registratiesysteem gaat gebruikt worden om de controles op de Alcoholwet te registreren. Dit is in ontwikkeling.

8. Actiepunten

Preventie

Periode	Actiepunt	Wie	Kosten
In 2024	Zorgt de beleidsondersteuner van het sociaal domein ervoor dat de verenigingen binnen de gemeenten op de hoogte worden gesteld van de e-learning 'Verantwoord alcohol schenken'.	Beleidsondersteuner van het sociaal domein	Tijd/uren

Duur van het plan	Blijven aansluiten bij landelijke campagnes, zodat de schadelijke gevolgen van alcohol- en drugsgebruik worden herhaald. Dit delen via onder andere de gemeentelijke rubriek van het huis-aan-huis blad, op de gemeentelijke website en inzet van sociale media (Instagram) of andere beschikbare jongerenkanalen.	Communicatie, RSO, sociaal domein	Tijd/uren
Duur van het plan	De handhavers van de gemeente en de jongerenwerkers bezoeken ontmoetingsplaatsen van jongeren en gaan daar in gesprek met de jongeren over middelengebruik en de gevaren daarvan.	Boa en jongerenwerker	Tijd/uren
Loop van 2024	Confrontatie audits laten uitvoeren en kennismakingsronde door handhavers	Door extern bureau, Handhavers	Tijd/uren
2024	Discussiestuk met argumenten en kanttekeningen aan het college voorleggen over het verbieden van de verkoop van sterke drank door paracommerciële instellingen.	OOV	Tijd/uren
Duur van het plan	Informatiebijeenkomst voor paracommerciële instellingen over het vergunningstraject, de Alcoholwet en gevolgen van alcohol worden meegenomen.	APV-vergunningverlening	Tijd/uren
Vanaf 2024	Informatiefolder maken met informatie over verantwoord alcohol schenken en deze toevoegen bij een evenementenvergunning en exploitatievergunning bij paracommercie.	APV- vergunningverlening	Tijd/uren Folder

Handhaving

Periode	Actiepunt	Wie	Kosten
Ieder jaar	Wordt (naast meldingen) 25% van de totaal aantal evenementen, sportkantines en supermarkten gecontroleerd.	Boa, met opleiding Alcoholwet	Tijd/uren
In 2024	Worden er meerdere boa's opgeleid die kunnen handhaven op de Alcoholwet.	Boa's	Opleidingsbudget
In 2024	De toezichthouder Alcoholwet bezoekt horecabedrijven voor een kennismakingsronde en voor het geven van informatie.	Boa, met opleiding Alcoholwet	Tijd/uren
Duur van het plan	Jongeren in het bezit van alcohol in de openbare ruimte worden standaard doorverwezen naar Halt.	Boa, met opleiding Alcoholwet, politie	Tijd/uren
Duur van het plan	Wordt de sanctiestrategie aangepast.	Boa's	Tijd/uren
2024	Wordt een controle uitvoeringsplan gemaakt	Boa's	Tijd/uren

Bijlage 1: Resultaten vorig plan

In het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018 zijn vijf doelen gesteld. De beoogde doelen waren als volgt:

1. Het aantal jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken is in 2015 gedaald naar 45%;
2. Het aantal jongeren dat de 4 weken voorafgaand aan het onderzoek heeft gedronken is in 2015 gedaald naar 35%;
3. Het aantal "binge drinkers" tot 18 jaar (gemeten over een periode van een maand) is in 2015 gedaald naar 25%;
4. Het aantal ouders dat het alcoholgebruik van hun kinderen goed vindt, is in 2015 gedaald naar 50%.
5. Het naleefgedrag onder ondernemers, organisatoren, e.d. is in 2015 minimaal 85%.

Behaalde resultaten

De gestelde doelen uit het vorige plan zijn enigszins gedateerd. Desondanks wordt even stilgestaan bij de behaalde resultaten met de meest recente cijfers.

De cijfers die gebruikt zijn om te kijken of de doelen 1 tot en met 3 behaald zijn komen uit de Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 en uit de Gezondheidsmonitor Jeugd 2019. De Corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021 wordt in samenwerking tussen de GGD en het RIVM gemaakt. Om antwoord te geven op doel 4 is gebruik gemaakt van de Kindermonitor 2021 regio Gelderland-Midden. Deze monitor wordt uitgevoerd door de GGD. De informatie die is gebruikt om antwoord te geven op doel 5 komt uit, het landelijke onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcohol- en tabaksverkoop in 2022. Dit onderzoek is uitgevoerd door Bureau Objectief. De onderzoeken tonen geen resultaten op gemeentelijk niveau, maar wel op regionaal niveau omdat niet iedere gemeente heeft geparticipeerd in de onderzoeken. De resultaten voor regio Gelderland-Midden worden gebruikt om te kijken of de doelen zijn behaald. De resultaten van voor 2015 komen uit het oude plan. De regio Gelderland-Midden heeft geen cijfers van het jaar 2015. Om die reden is het beoogd doel opgenomen in onderstaande grafieken.

Doel 1: Het aantal jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken is in 2015 gedaald naar 45%.

Het 1^e doel is behaald.

Uit de laatste gezondheidsmonitor (corona Gezondheidsmonitor Jeugd 2021) is af te lezen dat jongeren (13 t/m 18 jaar) die ooit alcohol hebben gedronken binnen de regio Gelderland-Midden is gedaald naar 30,1%. In 2019 was het percentage jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken 30,5. Het percentage is dus in drie jaar tijd met 0,4% gedaald. Als we de cijfers uit het vorige plan erbij pakken dan zien we de volgende trend:

Figuur 1: Trend jongeren die ooit alcohol hebben gedronken

Doel 2: Het aantal jongeren dat de 4 weken voorafgaand aan het onderzoek heeft gedronken is in 2015 gedaald naar 35%.

Het 2° doel is behaald.

Uit de laatste gezondheidsmonitor (corona Gezondheidsmonitor 2021) is af te lezen dat jongeren die de afgelopen 4 weken voorafgaand aan het onderzoek gedronken hebben 27% in de regio Gelderland-Midden is. In 2019 was het aantal jongeren dat de afgelopen 4 weken voorafgaand aan het onderzoek gedronken had 25,4%. Binnen drie jaar is het percentage met 1,6% toegenomen. Afgezien van de kleine stijging tuis het doel wel behaald. Als we de cijfers uit het vorige plan erbij pakken dan zien we de volgende trend:

Figuur 2: Trend jongeren die afgelopen 4 weken (voor onderzoek) alcohol hebben gedronken

Doel 3: Het aantal "binge drinkers" tot 18 jaar (gemeten over een periode van een maand) is in 2015 gedaald naar 25%.

Het 3° doel is behaald.

Volgens de cijfers van de corona Gezondheidsmonitor 2021 bedraagt het percentage binge drinkers 17,9% in de regio Gelderland-Midden. In 2019 was het percentage binge drinkers 17,2%. Het aantal binge drinkers is binnen drie jaar met 0,7% toegenomen.

Figuur 3: Trend binge drinkers

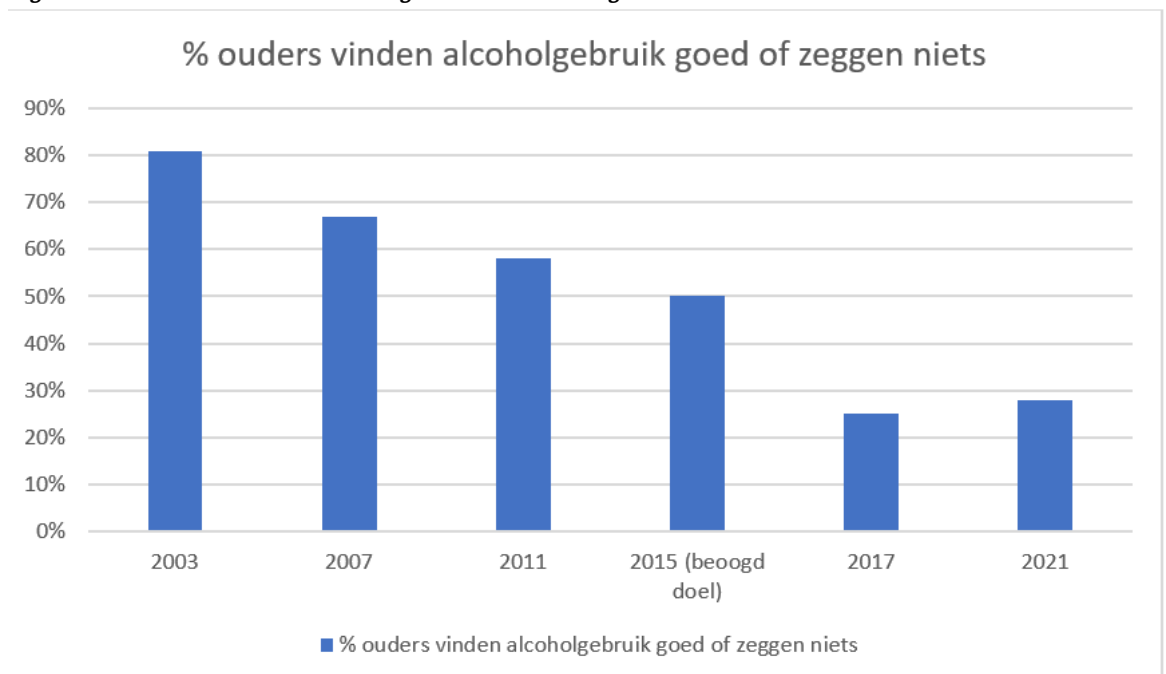

Doel 4: Het aantal ouders dat het alcoholgebruik van hun kinderen goed vindt, is in 2015 gedaald naar 50%.

Het 4^e doel is behaald.

De mate waarin ouders alcoholgebruik van hun kinderen accepteren wordt weergegeven in de kindermonitor. De laatste kindermonitor is uitgevoerd in het najaar van 2021. Volgens deze monitor vond 28% van de ouders het goed als een kind voor zijn of haar 18e levensjaar voor het eerst een heel glas alcohol drinkt. Als we de cijfers uit het vorige plan erbij pakken dan zien we de volgende trend:

Figuur 4: Trend ouders die alcoholgebruik door kind goed vinden

Doel 5: Het naleefgedrag onder ondernemers, organisatoren, e.d. is in 2015 minimaal 85%.

Het 5^e doel is niet behaald.

De controles die uitgevoerd zijn op gemeentelijk niveau zijn niet terug te vinden. Dit komt onder andere door personeelwisseling, te weinig capaciteit en omdat controles niet goed zijn vastgelegd. Uit landelijk onderzoek (Naleving leeftijdsgrens alcohol- en tabaksverkoop 2022) komt naar voren dat het naleefgedrag

tussen de 1,1% ligt bij Flitsbezorgers en 84% bij ketenslijterijen. Het gewogen totale nalevingscijfer voor de verkoop van alcohol is in 2022 39.4%. Bij de sportkantines was het naleefgedrag 28,8%.